

Obsah

1. Charakteristika současné společnosti	7
1.1. Charakteristika konzumní společnosti	9
1.2. Pedagogická dimenze současné společnosti	11
1.3. Sociální determinanty výchovy v postmoderní společnosti	14
1.4. Socioekonomické problémy společnosti	20
2. Globalizace jako makrosociální determinanta současnosti	22
2.1. Síťová povaha globalizace	25
2.2. Znaky globalizace	25
2.3. Sociální souvislosti globalizace	27
3. Sociální pedagogika a její role v postmoderní societě	29
3.1. Postmoderní společnost	29
3.2. Teorie sociální pedagogiky	40
3.3. Sociální pedagogika jako „metateorie“ sociální práce	49
3.4. Historické kořeny pedagogického optimismu a pesimismu	55
3.5 Sociální úkoly pedagogů	57
3.6 Nový rozměr pedagogického optimismu	58
4. Filozoficko metodologická východiska sociální pedagogiky	61
4.1. Humanistický přístup k výzkumu v sociální pedagogice	61
4.2. Metodologické aspekty sociální pedagogiky z pohledu sociálního výzkumu	63
4.3.Specifika zkoumání v sociální pedagogice	64
5. Současné pojetí sociální pedagogiky v systému vědních oborů	68
5.1.Hledání koncepce v průběhu devadesátých let	68
5.2.Současné paradigma sociální pedagogiky	71
6. Sociální systém jako pole působnosti sociální pedagogiky	79
6.1.Sociální systém a jeho struktura	76
6.2.Fungování sociálního systému	77
6.3.Sociální (pod)systém jako pomoc	78
6.4.Souvislosti sociálního systému a sociální pedagogiky;	78
7. Výchova v proměnách české společnosti	82
7.1.Charakteristika společenských proměn	82
7.2.Aktuální pojetí výchovy	87
8. Sociální stát jako východisko sociální péče	95
8.2. Současná krize sociálního státu	96
8.3. Typologie sociálních států	98
8.4. Futurologická vize sociálního státu	99

9. Sociální politika	101
9.1. Fáze rozhodovacího procesu	103
9.2. Nástroje sociální politiky	104
9.3. Aktéři sociální politiky	105
9.4. Oblasti sociální politiky	107
10. Sociální práce jako forma sociální pomoci	110
10.1. Definice základních pojmů	110
10.2. Metody sociální práce	116
10.3. Vybrané metody sociální práce	120
10.4. Praktické uplatnění metod sociální práce	124
10.5. Etapy sociální práce	126
11. Pomáhání a dobrovolnická činnost	134
11.1. Pohled do historie	134
11.2. Pomáhání z pohledu současnosti	134
11.3. Dobrovolnictví v současné společnosti	135
12. Sociálně výchovná činnost v terénu	139
12.1. Charakteristika sociálně výchovné činnosti v terénu	139
12.2. Příklady terénní práce	140
13. Životní krizové situace a jejich řešení	146
13.1. Pojetí životní situace	146
13.2. Krizové situace (sociálně pedagogický přístup)	148
13.3. Řešení krizových situací	150
14. Utváření zdravého životního stylu	152
14.1. Pojetí způsobu života	152
14.2. Faktory ovlivňující formování životního stylu	153
14.3. Globální trendy spoluutvářející životní styl	154
14.4. Výchova ke zdravému životnímu stylu	155
15. Kvalita života jako kategorie sociální pedagogiky	158
15.1. Historický exkurz	158
15.2. Teoretické vymezení kvality života	160
15.3. Dimenze kvality života	164
15.4. Globální souvislosti kvality života v současné době	168
16. Moderní společnost a její patologie	181
16.1 Pojem a vývoj moderní společnosti	181
16.2 Individualismus	185
16.3 Riziková společnost	188
16.4 Sociální exkluze	198
16.5 Konzumní společnost	192

17. Resocializační pedagogika jako subdisciplína sociální pedagogiky	197
17.1. Metody a techniky resocializačního působení	201
17.2. Přesvědčování jako metoda resocializační práce	203
17.3. Metoda pozitivních příkladů	204
17.4. Metody situační	205
17.5. Psychodrama jako metoda resocializačního působení	206
17.6. Metody tvořivé resocializace	208
18. Ochranná opatření jako nástroj resocializačních přístupů	210
18.1 Základní charakteristické znaky ochranných opatření	210
18.2 Ochranné léčení	211
18.3. Zabezpečovací detence	215
18.4. Ochranná výchova	215
18.5. Změny v pojetí specializovaných výchovných institucí pro děti	220
19. Sociální pedagogika ve školství	224
19.1. Sociálně pedagogická práce učitele	229
19.2. Sociální pedagog ve školství	233
20. Sociální pedagog jako profese	238
20.1. Pojetí profese – charakteristika pracovních činností a kompetencí	238
20.2. Podmínky a důsledky výkonu profese	241
20.3. Příprava a možnosti uplatnění	242
20.4. Projektování sociálně výchovné práce	243
Literatura	246